

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 26/2023)

София, 5 юли 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Реколта от есенници	3
1.2	Засети площи с пролетници	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди.....	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.5	Площи и производство от етерично-маслени култури	5
2.	Външна търговия с основни земеделски култури.....	6
2.1	Зърнени и маслодайни култури.....	6
2.2	Плодове и зеленчуци	7
3.	Цени	7
3.1	Зърнени и маслодайни култури.....	7
3.2	Плодове и зеленчуци	8

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Реколтата от есенници

По оперативни данни, в хода на жътвената кампания към края на юни 2023 г. се отчитат по-високи средни добиви от декар при пшеницата, ечемика и рапицата, респективно с 10,5%, 4,8% и 8,5%. Същевременно, поради по-късния старт на реколтирането на площите през тази година, продукцията на този етап и при трите култури е съществено под отчетената по същото време на 2022 г.

През последната седмица започна прибирането и на реколтата от ръж и тритикале.

Реколтата от есенници към 29.06.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
пшеница	1 208 608	1 195 259	148 169	12 995	718 864	69 639	485	536	-1,1%	-91,2%	-90,3%	10,5%
ечемик	124 180	120 487	66 260	30 021	342 129	162 405	516	541	-3,0%	-54,7%	-52,5%	4,8%
масл. рапица	131 321	93 344	4 029	1 606	8 507	3 679	211	229	-28,9%	-60,1%	-56,8%	8,5%
ръж	8 923	7 412	-	85	-	396	-	466	-16,9%	-	-	-
тритикале	14 886	12 923	125	130	460	444	368	342	-13,2%	4,0%	-3,5%	-7,1%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

1.2 Засети площи с пролетници

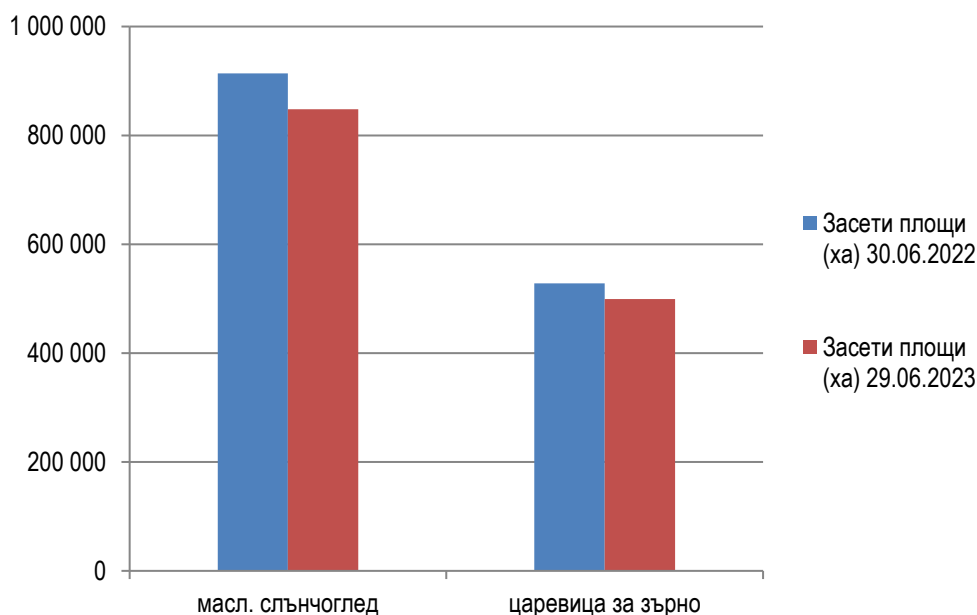
Според последните оперативни данни, засетите площи с маслодаен слънчоглед и царевицата за зърно изостават в сравнение с предходната година, съответно със 7,2% и 5,5%.

Засети площи с пролетници към 29.06.2023 г., ха

	30.06.2022	29.06.2023	Изменение на годишна база, %
маслодаен слънчоглед	913 752	847 777	-7,2%
царевица за зърно	528 346	499 310	-5,5%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

**Засети площи с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 29.06.2023 г.,
сравнено със същия период на 2022 г.**

Засега продукцията от „Ориенталски“ тютюн е с 56% по-малко на годишна база, което се дължи на по-бавния темп на реколтиране на площите през настоящия сезон и отчетения по-нисък среден добив.

Площи и производство на тютюн към 29.06.2023 г.

	Разсадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %				
	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	Разсадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)	
Тютюн-Ориенталски	1 868	2 259	661	520	348	153	52	29	20,9%	-21,3%	-56,0%	-44,2%	
Тютюн-Вирджиния	583	387	-	-	-	-	-	-	-	-33,6%	-	-	-
Тютюн-Бърлей	186	140	-	-	-	-	-	-	-	-24,7%	-	-	-

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

1.3 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Към края на м. юни 2023 г. се регистрира по-висок размер на засадените открити площи с ягоди (с 2%) и дини (с 0,7%). Същевременно, при засадените площи с пъпеши, пипер, домати, картофи и зеле се наблюдава намаление от 2,8% (пъпеши) до 68,1% (зеле).

На този етап продукцията от ягоди, картофи, зеле и краставици изостава с между 2% и 61,2% на годишна база, най-значително при краставиците. Това се обяснява донякъде с по-бавния темп на реколтиране на площите тази година, като при картофите и зелето се регистрират и по-ниски средни добиви. Средните добиви от ягоди и краставици нарастват спрямо година по-рано, съответно с 2,7% и 34,1%.

Към момента оранжерийно производство на домати е с 24,8% по-ниско на годишна база, а това на краставици – с 33,2%.

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 29.06.2023 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	9 081	6 647	551	400	9 280	6 711	1 684	1 678	-26,8%	-27,4%	-27,7%	-0,4%
Зеле	1 142	364	131	94	2 982	1 637	2 276	1 741	-68,1%	-28,2%	-45,1%	-23,5%
Дини	3 297	3 319	-	-	-	-	-	-	0,7%	-	-	-
Пъпеши	2 050	1 992	51	-	485	-	951	-	-2,8%	-	-	-
Пипер на открито	2 296	1 988	-	-	-	-	-	-	-13,4%	-	-	-
Домати на открито	2 231	1 693	-	-	-	-	-	-	-24,1%	-	-	-
Краставици на открито*	480	279	38	11	165	64	434	582	-41,9%	-71,1%	-61,2%	34,1%
Ягоди на открито	860	877	844	805	5 584	5 475	662	680	2,0%	-4,6%	-2,0%	2,7%
Домати в оранжерии	434	397	257	214	13 548	10 191	5 272	4 762	-8,5%	-16,7%	-24,8%	-9,7%
Краставици в оранжерии	343	270	279	210	19 003	12 691	6 811	6 043	-21,3%	-24,7%	-33,2%	-11,3%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

* вкл. и корнишони

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

Поради сравнително хладната пролет и влошените метеорологични условия в страната (слани, обилни валежи, паднали градушки), беритбената кампания през настоящата година стартира с известно закъснение, а част от реколтата е компрометирана. Вследствие на това, засега продукцията от череши, вишни, малини, праскови и кайсии остава с между 31,5% (череши) и 94,2% (кайсии) под отчетената по същото време на 2022 г.

Площи и производство от трайни насаждения към 29.06.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
праскови	2 928	2 814	13	1	47	5	362	500	-3,9%	-92,3%	-89,4%	38,1%
кайсии	3 015	2 785	550	43	3 256	188	592	437	-7,6%	-92,2%	-94,2%	-26,2%
череши	10 532	10 423	8 858	6 553	42 902	29 397	484	449	-1,0%	-26,0%	-31,5%	-7,2%
вишни	1 339	1 250	506	223	1 753	600	346	269	-6,6%	-55,9%	-65,8%	-22,3%
малини	1 826	1 831	154	51	336	122	218	239	0,3%	-66,9%	-63,7%	9,6%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

1.5 Площи и производство от етерично-маслени култури

Събраното към 29 юни 2023 г. количеството розов цвят е с 13,4% повече в сравнение с година по-рано, в резултат на повишение както на реколтираните площи, така и на средния

добив.

През изминалата седмица стартира прибирането и на лавандулата, като са добити 231 тона от 73 ха.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 29.06.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	30.06.2022	29.06.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодайна роза	5 100	4 647	4 361	4 596	12 272	13 921	281	303	-8,9%	5,4%	13,4%	7,8%
лавандула	16 594	14 177	742	73	3 111	231	419	316	-14,6%	-90,2%	-92,6%	-24,6%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХ.

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По оперативни данни, през изтеклата 2022/23 пазарна година през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени 1 028,7 хил. тона пшеница, 69,1 хил. тона ечемик и 11 хил. тона рапица. В сравнение с предходния пазарен сезон се наблюдава намаление на експорта на пшеница и ечемик, съответно с 25,3% и 24,6%. През последната седмица на 2022/23 година през порта не са преминавали товари с трите култури.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	01.07.2021 – 30.06.2022	01.07.2022 – 30.06.2023	Изменение на годишна база
пшеница	1 377 664	1 028 792	-25,3%
ечемик	91 579	69 065	-24,6%
рапица	0	11 014	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

В рамките на пазарната 2022/23 година не е регистриран експорт на пшеница, ечемик и рапица през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общо изнесеното количество царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на септември 2022 г. до момента (включващо 31,4 хил. тона за последната седмица) е с 18,5% по-

¹ През последните две пазарни години „Пристанище Варна“ ЕАД формира средно 22% от общия експорт на пшеница и ечемик от страната, 33% от този на царевица и 4% от този на слънчоглед.

малко в сравнение с година по-рано. Износът на слънчоглед през порта остава в застой, като досега са реализирани едва 14,5 хил. тона.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	01.09.2021 – 02.07.2022	01.09.2022 – 02.07.2023	Изменение на годишна база
царевица	716 609	583 790	-18,5%
слънчоглед	0	14 494	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е отчетен експорт на царевица и слънчоглед – реколта `2022 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

През изминалата 2022/23 година няма данни за внос на пшеница, ечемик и рапица през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

От началото на м. септември 2022 г. не е осъществен импорт на царевица и слънчоглед през упоменатите пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 24/2023, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за април 2023 г.

2.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 24/2023, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 28 юни 2023 г. се наблюдава седмично понижение на цените на хлебната пшеница (с 0,7%), фуражната пшеница (с 1,3%) и царевицата (с 0,5%) и същевременно незначително повишение (с 0,1%) на слънчогледа.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 28.06.2023 г., лв./тон без ДДС

	29.06.2022	21.06.2023	28.06.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	663	415	412	-37,9	-0,7
Фуражна пшеница	645	392	387	-40,0	-1,3
Ечемик	592	*	351	-40,7	-

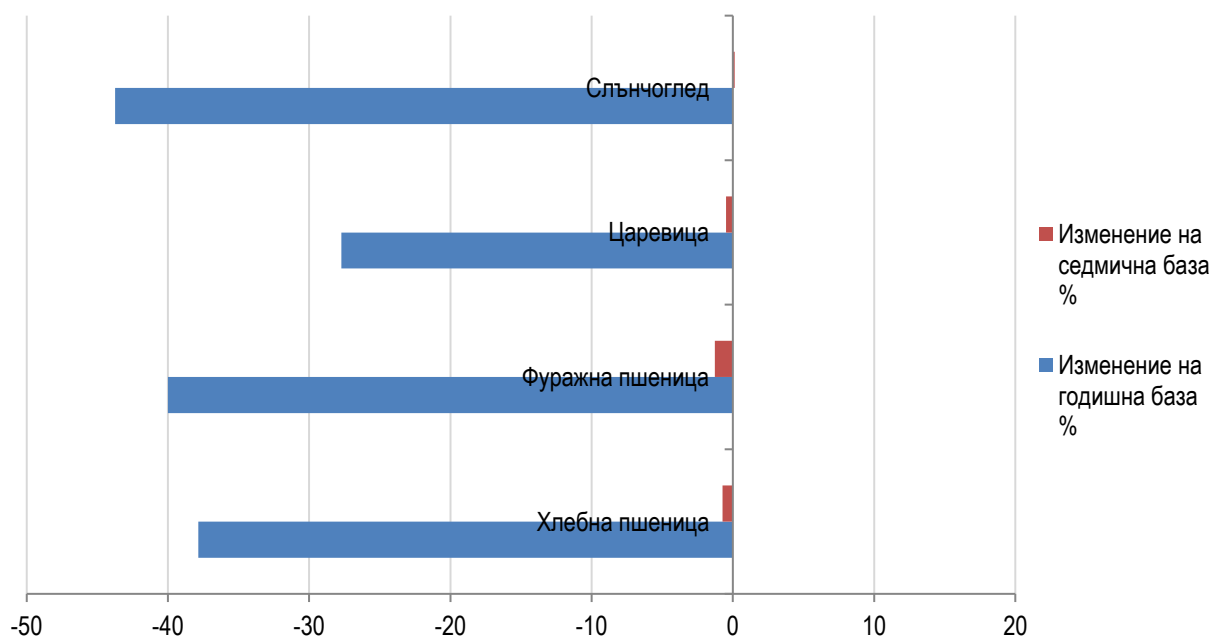
	29.06.2022	21.06.2023	28.06.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Царевица	581	422	420	-27,7	-0,5
Слънчоглед	1 269	713	714	-43,7	0,1
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ.

* няма данни

Цените на основните зърнени и маслодайни култури продължават да се движат съществено под нивата отпреди една година, като намалението е в границите от 27,7% (царевица) до 43,7% (слънчоглед).

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 28.06.2023 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Седмичните ценови изменения при търговията на едро с основните плодове и зеленчуци са преобладаващо в посока надолу. Ябълките (внос), картофите, зелето, черешите и краставиците (български оранжерийни и вносни) се предлагат от 1,6% (ябълки) до 19,5% (вносни краставици) по-евтино в сравнение със седмица по-рано. Повишение на цените е налице само при домати, респективно със 7,3% - оранжерийните и с 11,6% - вноските.

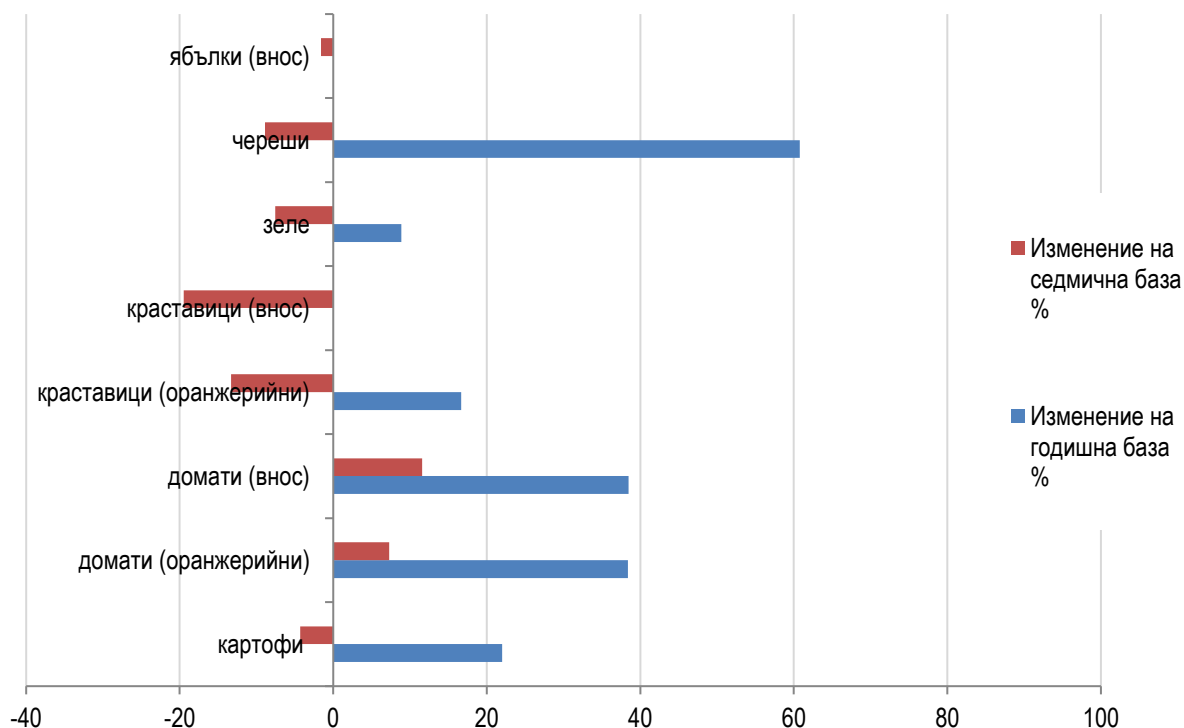
Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 30.06.2023 г., лв./кг

	01.07.2022	23.06.2023	30.06.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,09	1,39	1,33	22,0	-4,3
домати (оранжерийни)	2,24	2,89	3,10	38,4	7,3

	01.07.2022	23.06.2023	30.06.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	1,95	2,42	2,70	38,5	11,6
краставици (оранжерийни)	1,62	2,18	1,89	16,7	-13,3
краставици (внос)	*	1,95	1,57	-	-19,5
пипер (зелен)	2,72	*	*	-	-
пипер (червен, внос)	*	*	*	-	-
зеле	0,90	1,06	0,98	8,9	-7,5
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	2,55	4,50	4,10	60,8	-8,9
ябълки (внос)	*	1,89	1,86	-	-1,6
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 30.06.2023 г.

Цените на едро на основните плодове и зеленчуци към края на м. юни 2023 г. се движат над нивата на аналогичния период на предходната година. Годишното поскъпване на черешите е с 60,8%, на оранжерийните краставици, картофите, българските оранжерийни и вносни домати – в рамките на 16,7% - 38,5%, а на зелето – с 8,9%.